

איסור עירוב תבואה בתבואה

- בעל הבית שאומר לקונה, תבואת שדה פלונית אני מוכר לך, אסור לערב בה תבואה של שדות אחרים, ואפילו אינה גרועה מתבואת השדה שאמר, כגון שרצה לערב חדש בחדש, [או ישן בישן].

- ובעל הבית שאומר לקונה, תבואה של חטים ישנים אני מוכר לך, אסור לערב ביניהם חטים חדשים, אפילו אם ארע שהחדשים יקרים יותר, כי לעניין עשיית הקמח הישנים טובים מהחדשים, שהישנים יבשים ועושים קמח יותר מהחדשים, והבא לקנות ישנים אינו חפץ בחדשים, [ומה שהחדשים נמכרים ביוקר, כי הם עדיפים לרוצים להניחם לאחר זמן], ומסתבר שהדבר אסור אפילו אם נותן לו מאותה שדה שפסק עמו.

- ולפירוש רש"י, מהטעם הזה, שישנים טובים מחדשים, בעל הבית שאומר לקונה, תבואה של חטים חדשים אני מוכר לך, מותר לערב ביניהם חטים ישנים, כי נותן לו יותר טוב ממה שפסק, [אלא שלא התברר מדבריו, אם ההיתר הזה הוא רק כשנותן מאותה השדה שפסק עמו, או שמותר לערב חטים ישנים אפילו כשהם משדות אחרים].

איסור עירוב יין ביין

לדעת התנא של המשנה, כשם שאסור לערב תבואה בתבואה, אלא אם כן נותן טוב יותר ממה שפסק, כך אסור לערב יין ביין, אלא אם כן נותן יותר טוב ממה שפסק. ולכן אחר שכבר תססו היינות, אין שום היתר לערב יין ביין, כי כל יין שמערב בו יין אחר פוגם אותו. אבל בשעת תסיסת היינות, הקשה משביח את הרך, על ידי שמוסיף בו טעם בשעת התסיסה, ולכן בשעה זו מותר לערב קשה ברך, אבל רך בקשה אסור לערב אפילו בשעת תסיסת היינות, כי גם בשעה זו הרך אינו משביח את הקשה. ומכל מקום אף שכן ההלכה, אם נהגו הכל לערב את היינות, מותר, כי מאחר שהכל נוהגים כן, הקונה מוחל על כך למוכר, [כל זמן שאינו מתנה בפירוש שלא יערב לו את יינו].

ולדעת רבי אחא, דין יין שונה מדין תבואה, כי הקונה יין רגיל לטעום מהיין קודם הקניין, וכל דבר שאם טועם קודם שקונה אותו, ויכול להבין שנתערב בו, אין בו איסור לערב, כי אם כשיטעם יתרצה, יקנה, ואם לא יתרצה לא יקנה.

השופה יין לחבירו

השופה [=שופך בנחת] יין לחבירו, הרי זה לא יערב לו בתוכו שמרים של יינות אחרים, אבל את השמרים של אותו יין, מותר לערב לו.

דין יין שנתערב בו מים

מי שנתערב מים ביינו, באופן שאינו ניכר, ואפשר לרמות בו ולמוכרו כיין טהור, [א] לא ימכרנו בחנות לאנשים הקונים לעצמם, אלא אם כן יודיע להם שנתערב בו מים. [ב] ולא ימכרנו לתגר הקונה כדי למכור לאחרים, אפילו על ידי הודעה שנתערב בו יין, כי יש חשש שהתגר ימכור אותו לאחרים בחזקת יין.

אולם בשני אופנים מותר למכור יין שנתערב בו מים בלא שום חשש.

א. אם עירב בו מים הרבה עד שניכר הדבר, מותר למכור אותו אפילו לתגר, כי לא יוכל לרמות בו את הלקוחות [ואף על פי שיוכל לרמות בו, על ידי שיוסיף בו יין, למעט את המים, אין לאסור מהטעם הזה, שאם כן אין למכור לתגר מים כלל, שמא יוסיף ליינו, ואין לדבר סוף, ולכן] לא אסרו, אלא כשמוכר דבר שאפשר לרמות בו כמו שהוא.

ב. אם נהגו בני המקום להטיל מים ביין, מותר למכור אותו כך, שהרי כל היינות בחזקת מעורבבים במים.

התגר מערב יחד כל תבואות שקונה למכור

התגר נוטל תבואה מכמה שדות, ומערב יחד, ומוכר, משום שהכל יודעים שאינו מוכר תבואת שדותיו, אלא קונה מהרבה בני אדם, ומכל מקום אסור לו לומר לכל שקנה ממקום משובח, ולערב ממקום גרוע.

לחלק קליות ואגוזים

לדעת רבי יהודה, אסור לחנווני לחלק קליות ואגוזים לתינוקות, משום שכך מרגילים לבוא אליו, ומקפח פרנסת שאר חנוונים.

ולדעת חכמים, הדבר מותר, כי גם החנוונים האחרים יכולים לעשות כן.

להזיל ממחיר השוק

לדעת רבי יהודה, אסור לחנווני למכור בזול משאר החנוונים, משום שכך מרגיל את הכל לבוא אליו, ומקפח פרנסת שאר חנוונים.

ולדעת חכמים, העושה כן זכור לטוב, משום שעל ידו ימכרו גם אוצרי [=שומרי] הפירות את הפירות שלהם בזול, ויהיה שפע לבני האדם.

להוציא את הפסולת מהגריסין

לדעת אבא שאול, אסור לחנווני להוציא את הפסולת מהגריסין, כי על ידי שנראות יפות, מוכר אותם ביוקר הרבה ממה שהיה ראוי ליטול.

ולדעת רבי אחא, הדבר מותר, כי הלוקח יכול לראות ולהבין כמה ראוי לשלם על כך. ומכל מקום רק אם עושה כן בכל הגריסין מותר, אבל אסור להוציא את הפסולת מהעליונות בלבד, מפני שבכך הוא גונב את העין.

אין מפרכסים האדם או הבהמה או הכלים

כל דבר שאדם מוכר, אסור לו ליפותו [=לפרכסו] באופן שיראה יותר טוב ממה שהוא באמת.

ובסוגיה הובאו דוגמאות לפירכוס אסור במכירת בהמה ואדם.

- אין משרבטים את הבהמה. [מלשון שרביט, שזוקף שערות הבהמות כשרבטיים. י"א שהדבר נעשה על ידי שמשקים את הבהמה במי סובין. וי"א שהדבר נעשה על ידי קירצוף]. וטעם האיסור, כי על ידי זה הבהמה נראית יותר שמינה ממה שהיא באמת.

- אין נופחים בבני מעיה של הבהמה. וטעם האיסור כי על ידי זה הם נראים רחבים וגדולים ממה שהם באמת.

- אין משרים את הבשר במים. וטעם האיסור כי על ידי זה הבשר מלבין, והכחוש נראה שמן יותר ממה שהוא באמת.

- אין לצבוע את שערותיו הלבנות של העבד בשחור. וטעם האיסור כי על ידי זה הוא נראה צעיר ממה שהוא באמת.

אבל מותר ליפות את המקח, בדבר שאינו רמאות, כגון לתלות סביב הבגד חוטי משי, ולעמלן הבגד, ולצייר על כלי חדש צורות נאות, כי אין בכל זה רמאות, ומי שחפץ להוסיף על דמי המקח בשביל כך, עושה כן מדעת.

סליק פרק הזהב

פרק חמישי איזהו נשך

דיני המשנה יתבארו בעזה"י על סדר הגמרא.

כוונת המילים נשך ותרבית

נשך – הכוונה למי שנושך את ממון חברו ומחסרו, על ידי שנוטל ממנו יותר ממה שנתן לו. [והוא זה שמלווה לחבירו, ופורע ממנו יותר ממה שמלווה].

ריבית – הכוונה למי שמרבה את ממונו, על ידי שנוטל מחבירו יותר ממה שנתן לו. [והוא זה שמלווה לחבירו, ופורע ממנו יותר ממה שמלווה].

ובאמת בכל מקום שאדם נושך את חברו, הוא מרבה לעצמו, ואין נשך בלא ריבית, ולא ריבית בלא נשך, וכשכפלה התורה דבריה, והזכירה נשך וריבית, כוונתה לכפול את אותו איסור בשינוי לשון בלבד. ולא נכתב שתי פעמים באותו לשון, שכן דרך המקרא לשנות הלשון לנוי הדיבור.

איסור להלוות בנשך וריבית

מדין התורה אסור לאדם להלוות, על מנת לקבל יותר ממה שמלווה, ומפורש בתורה שהעושה כן בכסף או בפירות עובר בשני לאוין, שנאמר, "את כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך", ויש לדרוש את הפסוק בשני אופנים. האחד בהשמטת סופו, "את כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית", ונמצא שהמלווה מעות על מנת לקבל יותר עובר בשני לאוין. וכן יש לדרוש את הפסוק בהשמטת ראשו, "בנשך ובמרבית לא תתן אכלך", ונמצא שהמלווה דברי מאכל על מנת לקבל יותר עובר בשני לאוין. ולא רק מלווה כסף או דברי מאכל על מנת לקבל יותר עובר בשני לאוין אלו, אלא גם המלווה כל דבר על מנת לקבל יותר גם עובר בלאוין הללו, שנאמר לעניין איסורו של הלווה, "לא תשיך לאחיך נשך כסף נשך אוכל נשך כל דבר אשר ישך", ויש ללמוד מהפסוק הזה בכלל ופרט וכלל, שאסור ללווה לתת ריבית בכל דבר שהוא כעין הפרט, כלומר בכל המטלטלים השווים כסף. [להוציא קרקעות שאינם בכלל זה, ומן התורה מותר לתת יותר קרקע מקרקע שקיבל, ולהוציא פחות משווה פרוטה שאינו בכלל זה, ואם קיבל פחות משווה פרוטה, מותר להחזיר יותר]. ויש ללמוד בגזרה שווה, שאף הפסוק האוסר למלווה להלוות בריבית, אוסר לו להלוות כל דבר, ולא רק כסף או אוכל.

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד

כסיכום קצר של הדף

להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים

מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)

להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים

מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)